

Guld och gröna skogar

Nordiska högerpopulistiska partiers klimatpolitik ur ett
partikonkurrensperspektiv

LUNDS
UNIVERSITET

Karl Gustavsson

Abstract

Climate policy and Right-wing populist parties are not often associated with each other. The aim of this thesis is to examine four right wing populist parties in the Nordics and their climate policy through a combination of descriptive statistics and idea analyse of political texts. The theoretical outlook was then based on theories regarding party and issue competition. The parties that was examined were the True Finns, The Danish Peoples Party, The Sweden Democrats and the Norwegian Progress Party. Despite many ideological similarities between the parties, there are vast differences between the parties' climate policy ranging from rejecting climate policy completely to having very extensive climate policies. For most of the parties, there is a clear focus on market-based climate solutions as well as that other countries should pull the heaviest load with dealing with the climate crisis. There are several possible signs that party competition might be a contributing factor in the shaping of Nordic right-wing populist parties' climate policy. Further research is although required to assert this fully even if it is probably the case.

Key words: Climate policy, right wing populism, the Nordics, party competition, issue competition

Antal ord: 9913

Förkortningar

Allmänna förkortningar

HPP= Högerpopulistisk(a) parti(er)

CMP= Comparative Manifesto Project

CHES= Chapel Hill Expert Survey

TAP= Timbro Authoritarian Populism

Index

Partier I Sverige

KD= Kristdemokraterna

C= Centerpartiet

M= Moderaterna

S= Socialdemokraterna

MP= Miljöpartiet

SD= Sverigedemokraterna

V= Vänsterpartiet

L= Liberalerna

Partier i Danmark

SD= Socialdemokraterne

RV= Det Radikale Venstre

KF= Det Konservative Folksparti

SF= Socialistisk Folkeparti

V= Venstre

EL= Enhedslisten - De Rød-Grønne

DF= Dansk Folkeparti

LA= Liberal Alliance

Partier I Norge

Ap= Arbeiderpartiet

FrP= Fremskrittspartiet

H= Høyre

SV= Sosialistisk Venstreparti

Sp= Senterpartiet

KrF= Kristelig Folkeparti

V= Venstre

MDG= Miljøpartiet De Grønne

Partier i Finland

SDP=Suomen Sosialidemokraattinen

Puolue/ Finlands Socialdemokratiska parti

KOK= Kansallinen Kokoomus/ Nationella samlingspartiet

KESK= Suomen Keskusta/ Centern i Finland

VAS= Vasemmistoliitto/ Vänsterförbundet

PS= Persussuomalaiset/ Sannfinländarna

RKP/SFP= Ruotsalainen kansanpuolue/ Svenska folkpartiet

VIHR= Vihreä Liitto/ Gröna förbundet

KD= Kristillisdemokraatit/ Kristdemokratern

Innehållsförteckning

1. Introduktion.....	5
1.1 Inledning.....	5
1.2 Syfte & frågeställning	6
1.3 Disposition och språk	6
1.4 Bakgrund	7
2. Teori och tidigare forskning	9
2.1 Tidigare forskning	9
2.1.1 Högerpopulistiska partier	9
2.1.2 Högerpopulistiska partier och klimatpolitik	10
2.2 Teorier om partikonkurrens	12
3. Metod och material.....	14
3.1 Metodologisk grund	14
3.2 Beskrivande statistik.....	14
3.3 Beskrivande idéanalys.....	17
3.4 Val av fall	18
3.5 Material	18
3.6 Avgränsning	20
4. Resultat.....	21
4.1 Beskrivande statistik inom länderna.....	21
4.1.1 Sverige.....	21
4.1.2 Danmark.....	22
4.1.3 Norge	23
4.1.4 Finland.....	24
4.1.5 Mellan partierna: indikatorerna	25
4.2 Beskrivande idéanalys av partiernas klimatpolitik.....	27
4.2.1 Sverigedemokraterna.....	27
4.2.2 Dansk Folkeparti	28
4.2.3 Fremskrittspartiet.....	32
4.2.4 Sannfinländarna.....	34
4.2.5 Jämförelse mellan partiernas politiska texter	35
5. Diskussion	37
6. Slutsats.....	41
7. Referenslista	43

1. Introduktion

1.1 Inledning

Det politiska landskapet upplevs ibland som allt mer polariserat. Trots konsensus om att vissa samhällsproblem måste lösas upplevs vägen dit som omöjlig. I klimatpolitiken kan detta upplevas särskilt mycket. Den 27 september 2019 demonstrerade miljontals människor världen över för att uppmärksamma tidsbristen för nödvändiga politiska förändringar som kan stävja klimatkrisen (Sadikovic & Pehrson, 2019). Frontfiguren för denna klimatrörelse, Greta Thunberg, har trots sin ringa ålder träffat otaliga världsledare och talat inför FN för att påverka politiska makter att agera tillsammans för klimatet och hindra den moderna världens samhällets förfall.

Det är dock inte bara klimatrörelsen som vill rädda världen från förfall, i alla fall vissa delar av den. Detta förfall orsakas inte av ökade CO₂-nivåer i atmosfären, utan ett påstått kulturellt förfall som orsakats av politikernas och elitens negligering av ”hotet” av andra kulturer i en allt mer globaliserad värld. De starkaste politiska rösterna i denna rörelse är högerpopulistiska partier som idag representerar cirka 10% av Europas befolkning i länders parlament vilket gör partierna till en betydande maktfaktor (Timbro, 2019). Dessa två vitt skilda rörelser kan upplevas som varandras motpoler men hur blir det när vägarna korsas? I takt med att högerpopulistiska partier har blivit större har de även behövt forma åsikter i frågor som inte tillhör deras politiska kärnområden, såsom klimatpolitik. De högerpopulistiska partierna i Norden har stora likheter och olikheter vilket skapar gynnsamma förhållanden för att undersöka detta. I denna uppsats har relationen av klimatpolitik och högerpopulism undersökts utifrån hur partier konkurrerar och bemöter frågor som står långt ifrån deras ursprungliga ideologiska ställning.

1.2 Syfte & frågeställning

Syftet med uppsatsen är att utförligt beskriva, och i förlängningen skapa förståelse för, nordiska högerpopulistiska partiers klimatpolitik, med undantag för Island (anledning i kapitel 3.4 och 3.6). Därtill undersöks även andra aspekter av högerpopulistisk politik som kan påverka partiernas klimatpolitik vilket, tillsammans med partiernas klimatpolitik, skapar god grund för jämförelser mellan partierna. Den teoretiska utgångspunkten är främst grundad i etablerade teorier om partikonkurrens och hur partier förhåller till särskilda politiska frågor. Ett sekundärt syfte blir på så vis att få ökad förståelse för hur högerpopulistiska partier formar politik kring frågor som kan upplevas stå långt ifrån deras ursprungliga ideologiska position. Det perspektivet skapar möjligheter för generaliserande element som kan appliceras på högerpopulistiska partiers positionering i andra politiska frågor, främst i andra västeuropeiska länder. Ett viktigt påpekade är att uppsatsens syfte inte är att göra någon normativanalys av varken högerpopulistiska partier eller klimatpolitik. Högerpopulistiska partiers klimatpolitik är ett relativt nytt forskningsområde där tidigare fokus främst har varit det ideologiska perspektivet. Genom att fokusera på partikonkurrens med vissa ideologiska förklaringar kopplas tydligt uppsatsens syfte till en lucka inom forskningsområdet samtidigt som det tydligt bygger vidare på tidigare forskning inom ämnet.

Frågeställningen är följande:

- *Vad har de högerpopulistiska partierna i Norden för klimatpolitiska positioner?*
- *Hur formulerar partierna sin klimatpolitik? Vad skiljer/förenar partierna?*

1.3 Disposition och språk

Uppsatsens inledande del följs av en kort bakgrund om högerpopulistiska partiers (hädanefter HPP) historia för att ge läsaren en historisk kontext i hur HPP tidigare format sin politik. Därefter presenteras de centrala teorierna och tidigare forskning som ligger till grund för uppsatsens teoretiska avstamp. Det följs sedan av uppsatsens metodologiska grund och

ingående beskrivningar av de två metoderna som har använts samt en diskussion kring val av fall, material och avgränsningar. Därefter presenteras resultatet som är indelat i två större avsnitt som i sin tur är indelade i mindre delar. Avslutningsvis presenteras uppsatsens diskussion och slutsats.

Flera begrepp i uppsatsen har ej översatts från engelska då det inte finns ett motsvarande begrepp på svenska vilket skulle resultera i att en allmänt accepterad fackterm tappar sitt syfte (Gustavsson & Hedlund, 2010, s.21). Istället finns en ungefärlig översättning som fotnot för att ge den insatta läsaren vägledning i begreppets ungefärliga svenska motsvarighet. Översättningar på vissa danska och norska ord som inte liknar svenskan finns även som fotnoter.

1.4 Bakgrund

Startpunkten för högerpopulismen i Europa var Front Nationals valsuccé 1984 som till stor del berodde på deras nya *master frame*¹. Den gamla *master framen* bestod av biologisk rasism, antisemitism och tydlig antidemokratisk kritik mot det politiska systemet. Efter andra världskrigets slut var detta narrativ inte längre attraktivt för väljare. Den nya *master framen* innehöll istället kulturell rasism, etnonationalism och anti-etablissemangpopulism och var därmed frigjort från det tidigare stigmat. Front National kunde därav ändå motivera varför ett samhälle bör bestå av en homogen grupp människor. Den hierarkiska aspekten av biologisk rasism, det vill säga att olika etniciteter är olika värda saknades och istället ansågs olika kulturer vara icke-kompatibla med varandra. Genom den nya *master framen* kunde högerpopulistiska partier föra en främlingsfientlig politik utan att nödvändigtvis ses som rasister. Front National lyckades även med att anses stå utanför den politiska eliten genom sin anti-etablissemangretorik, samtidigt som de undvek att framstå som anti-demokratiska (Rydgren, 2005, s.413–414).

En bidragande faktor till att HPP:s framgångar var de etablerade partiernas enighet i vissa frågor. Konvergens kring politiska skiljelinjer innebär att ett minskat väljarintresse i de konflikter som synliggjordes via skiljelinjerna vilket möjliggjorde för nya partiers framväxt.

¹ Saknar svensk översättning. Översätts ungefär till ”narrativt ramverk”.

Konvergensen ledde även till ökad väljarvolatilitet då etablerade partier inte kunde anpassa sig och snabbt byta åsikt utan att framstå som opportunister och därav förlora väljare. Den minskade betydelsen av höger-vänsterdimensionen har även spelat stor roll för HPP:s framväxt då väljare allt mer identifierar sig längs sociokulturella dimensioner istället. (Rydgren, 2005, s.422).

2. Teori och tidigare forskning

2.1 Tidigare forskning

2.1.1 Högerpopulistiska partier

Begreppet HPP saknar en enhetlig definition utan innefattar främst olika rekvisit som partier borde uppfylla. Enligt Nationalencyklopedin (A, U.Å) definieras ”populism”:

”...rörelse eller ideologi som väddar till ”folket” som grupp oberoende av någon social klass.”

Det görs inom populism en tydlig distinktion mellan ”folkets” och ”elitens” intresse. Vidare beskrivs just HPP som missnöjespartier som ofta karaktäriseras av invandringskritik och främlingsfientlighet samt ”opportunistisk argumentation”.

I Muddes definition av HPP används även begreppet nativism. Nativism innebär att en nation endast bör vara bebott av den ”infödda” befolkningen. Människor som inte anses vara infödda blir då ett hot mot nationen. Natvisism skapar grund för att särskilja nationalistiska partier och HPP. Nationalism behöver inte innefatta främlingsfientlighet och vice versa även om det såklart sker i verkligheten (Mudde, 2007, s.19).

De två andra huvudsakliga beståndsdelarna i ett HPP utöver nativism är auktoritärism och populism. Auktoritärism definieras som en tro på ett samhälle där kränkningar av auktoriteter bör bestraffas hårt. Lag och ordning är två viktiga aspekter i auktoritärism såväl som bestraffning. HPP är de facto inte anti-demokratiska men saknar demokratiska ambitioner. Populism innebär enligt Mudde att partier säger sig företräda ”allmänhetens vilja” gentemot den korrupta elitens intressen (Mudde, 2007, s.23)

Mudde anger vad som gör dessa partier till just *högerpopulistiska* partier då högervänsterdimensionen inte är särskilt betydande för HPP. Anledningen är synen på ojämlikheten

och hur partier ställer sig till det. Högerpartier anser ojämlikhet vara något naturligt och något som staten inte ska blanda sig in i, en syn som då HPP delar framför statlig intervention mot ojämlikhet. (Mudde, 2007, s.26).

2.1.2 Högerpopulistiska partier och klimatpolitik

HPP tenderar att vara negativt inställda till klimatpolitik och är generellt positiva till kärnkraft men oftast kritiska till förnybara energiresurser. Europeiska HPP är i regel inte förnekare av klimatkrisen utan kritiserar graden av antropogen² klimatpåverkan (Lockwood, 2018, 4–5). HPP:s bristande engagemang i klimatfrågan kan relateras till strukturalistiska förändringar som ”skapat” HPP. Väljarna till HPP kan personligen ha blivit negativt påverkade av globalisering och modernisering, där klimatfrågan kan tänkas ingå. Förklaringen är dock aningen osannolik då denna väljargrupp, som ibland beskrivs som ”left behind” av den moderna världen är för liten för att utgöra hela väljarbasen. Det empiriska stödet för denna teori är dessutom svagt, även om den kan ha viss betydelse (Lockwood, 2018, s.14).

Lockwood anser att en ideologisk förklaring kan vara mer rimlig. Den huvudsakliga anledningen till den negativa inställningen till klimatfrågan beror på HPP:s ideologi, eller snarare vad som *inte* utgör deras ideologi. Klimatfrågan anses vara en liberal fråga som ägs av den kosmopolitiska eliten, det vill säga de HPP:s ”motståndare”. Klimatfrågan är dessutom en komplex fråga som kräver komplexa lösningar vilket passar dåligt in i populistisk retorik. Även landspecifika förhållande kan påverka förhållningsättet till klimatfrågan såsom nationalromantik eller huvudsaklig nationell energitillgång (Lockwood, 2018, s.17–18).

Geminis med flera (2012) utmanar idén om att klimatfrågan bör ses som en *valence issue*³, vilket innebär att samtliga partier delar samma mål i frågan, vilket är fallet vid exempelvis låg arbetslöshet eller låg brottslighet. Att gå emot sådan konsensus borde då innebära stora väljarförluster. Artikelförfattarna påvisar att det finns tydliga exempel i Europa på tydligt anti-klimatvänlig politik och det därav inte råder konsensus i frågan. Anti-klimatvänlig politik förs

² Antropogen klimatpåverkan sker på grund av mänsklig påverkan som förändrar atmosfärens grad av växthusgaser (NEb).

³ Saknar svensk översättning.

främst av högerextrema partier och HPP. Partierna använder dessutom politikområden såsom lag och ordning, europa-skepticism, invandringskritik och nationalism för att motivera sin anti-klimatvänliga politik vilket även är några av partiernas viktigaste frågor generellt.

I en annan artikel har Forchtner och Kølvråa(2015) studerat Dansk folkepartis (DF) och British National Party (BNP) klimatpolitik. Partierna lade stor vikt vid att bevara landsbygden ur ett estetiskt perspektiv men i klimatpolitiken saknas den bevarande aspekten sett som hot från klimatförändringar. Landsbygden anses viktig inom nationalismen då den har ett stort symboliskt värde för nationen med starka kopplingar till ”folket”. Partierna vill även garantera nationens suveränitet genom att vara självförsörjande på energi och inte behöva förlita sig andra länder för energi (Forchtner & Kølvråa, 2015, s.204). Forchter och Kølvråa anser att HPP:s ideologi förklarar den motsägelsefulla ståndpunkten att vilja skydda landsbygden och nationen men att samtidigt inte föra klimatpolitiken som krävs för det. Åtgärder för att rädda klimatet kräver även internationella mellanstatliga samarbeten vilket HPP:s starka nationalism försvårar (Forchtner & Kølvråa, 2015, s.219).

En växande oro i klimatdebatten är den ökade polariseringen inom politiken och hur den kan tänkas påverka klimatpolitiken. Partier har stor påverkan på vad väljare tycker i vissa frågor genom *party cues*⁴ och *partisanship*⁵. *Party cues* fungerar som informationsgenvägar till partiets åsikt utan att väljaren själv behöver sätta sig in i ämnet. I en mer polariserad fråga förlitar sig väljare mer på *party cues* än vid *valence issues*. *Partisanship* fungerar på ett likande sätt, väljare identifierar sig med ”sitt” parti och följer därför partiets hållning i vissa frågor (Linde, 2018, s.230). *Party cues* och *partisanship* betydelse varierar mellan partier. Internt enade partiers *party cues* är betydligt viktigare för väljare då *party cues*:en framstår som enhetliga och representativa för hela partiet. I fallet Sverige är *party cues* mest betydande för framförallt V:s och SD:s väljare. Partierna kan anses vara ytterligheterna ideologiskt sett med en nischad väljarbas. I klimatfrågan är SD:s *party cues* viktigare för väljare än för exempelvis MP:s väljare eftersom de redan är väldigt involverade i klimatfrågan, till skillnad från SD:s väljare. *Partisanship* påverkar väljares åsikter av hur klimatkrisen ska lösas. Väljare identifierar sig med de partier vars lösning ligger närmast väljarens egen politiska identifikation. Väljare som exempelvis är ekonomiskt höger föredrar då marknadsorienterade lösningar (Linde, 2018, s. 232).

⁴ Saknar svensk översättning. Översätts ungefär till ”partisignal”.

⁵ Saknar svensk översättning. Översätts till ”partianda”, vilket passar till viss del.

Det finns enligt Unsworth och Fielding (2014) ett kausalt samband mellan politisk identitet och tillfällig syn på klimatfrågan. Högerväljare var mer kritiska till klimatförändringar när de först hade fått ange sin politiska identitet än när de inte hade angett det. En anledning till detta kan vara pågående politiska omständigheter. Undersökningen utfördes i Australien där Green Party satt i regeringen med Labour. Det innebär att när högerväljare först fick ange sin politiska identitet blev de mindre positiva till klimatfrågan än när de tillfrågade först om åsikter i klimatfrågan. Artikelförfattarna tror det skedde på grund av att respondenterna inte ville associeras med klimatfrågan som då ansågs vara en ”vänster”-fråga och tog därmed ett mer kritiskt ställningstagande till klimatfrågan än vad egentligen kan ha tyckt (Unsworth & Fielding, 2014, s.9–10).

2.2 Teorier om partikonkurrens

*Dispersion*⁶-principen innebär att partier vill dra fokus från en fråga där det råder konsensus bland partierna. Partier har då svårigheter att urskilja sig från andra partier vilket betyder att det kommer vara svårt att vinna röster på den frågan. *Dominance*⁷- principen innebär istället att ett parti vill dra uppmärksamhet till en fråga där partiet kan vinna röster genom konflikter med andra partier. På så vis vill partiet ”tvinga” andra partier att uppmärksamma frågan som partiet dominerar (Riker, 1996, s.230).

Partier tenderar dessutom att tydligt påverka andra partiers politiska ställningstaganden och beteende i olika frågor. Partier som ligger nära varandra ideologisk tenderar att påverka varandra mer än partier som ligger långt ifrån varandra. Det finns dessutom en gemensam koppling mellan partier och dess partiprogram. (Adams & Somer-Topcu, 2005, s. 19).

*Issue-ownership*⁸ är en väletablerad och omdebatterad teori om hur partier konkurrerar om politiska frågor utifrån väljares uppfattning. Det har enligt Stubger (2017, s.347) saknats en enhetlig definition av begreppet vilket har lett till en uppsjö av olika användningar av

⁶ Saknar svensk översättning. Översätts ungefär till ”spridning”.

⁷ Översätts till dominans.

⁸ Saknar svensk översättning. Översätts ungefär till ”sakfrågeägandeskap”.

samma begrepp. Stubbers definition är inte en ny definition utan bara en sammanvägning av hur begreppet har använts inom ämnet.

”Issue ownership is the perception in a voter’s mind that a specific party over the long term is most competent at handling—in the sense of delivering desired outputs on—a given issue.”(s.349)

En nära besläktad teori är *issue-competition*⁹. Den innebär att partier kommer fokusera på en särskild fråga för att dominera just den frågan gentemot andra partier. Partier vill sedan att andra partier ska bli tvungna att fokusera på ”deras” fråga, där de har övertaget. På så vis kan partier bli ”tvingade” att ha åsikter i frågor som inte är lika viktiga för dem (Green-Pedersen, 2007, s.609). *Issue-competition* har blivit allt viktigare i Västeuropa och det finns två anledningar till detta. Ett mer medialt politiskt landskap har skapat bättre förutsättningar för *issue-competition* men även en ökad *saliency*¹⁰ bland väljarna. Den andra anledningen är partikonkurrens och hur partier anpassar sig gentemot varandra. Exemplet som används är att frågor som domineras av radikala högerpartier är beroende på hur och om högerpartier omfamnar dessa frågor och gör dem till sina (Green-Pedersen, 2007, s.624).

⁹ Saknar svensk översättning. Översätts ungefär till ”frågekonkurrens”.

¹⁰ Saknar svensk översättning. Översätts ungefär till ”betydelse”.

3. Metod och material

3.1 Metodologisk grund

Uppsatsens resultat har nåtts genom att kombinera det som ibland kallas kvalitativa och kvantitativa metoder, så kallade ”*mixed methods*” vilket ger en bredare bild av det som undersöks. Även om resultatdelarna med fördel bör ses som skilda ur ett metodologiskt perspektiv så bidrar kombinationen av dem till att svara på frågeställningen och är i linje med uppsatsens syfte. Båda metoder möjliggör jämförelse mellan partierna men från olika perspektiv. Den kvantitativa delen, bestående av beskrivande statistik, undersöker förhållanden som kan påverka HPP:s klimatpolitik. Den kvalitativa delen, bestående av beskrivande textanalys, undersöker partiernas politiska texter om klimatpolitik. Kombinationen av dessa metoder stärker resultatets validitet men belyser även relevanta aspekter kopplade till frågeställningen. Det skapar bättre förutsättningar för att se skillnader mellan partierna men även för ett bättre helhetsperspektiv i resultatet.

3.2 Beskrivande statistik

Resultatets första del beskriver partiernas politiska positioner genom att använda data från Chapel Hill Expert Survey (CHES) och Comparative Manifesto Project (CMP). Beskrivande statistik är passande för att beskriva ett stort antal analysenheter och på så vis ge en överblick av hur dessa förhåller sig till varandra (Teorell & Svensson, 2005, s.106–107).

Analysenheterna är partier i de nordiska länderna och informationsminskning sker genom att politiska positioner värderas främst på en intervallskala. Värdena presenteras i punktdiagram för att visa hur partierna positionerar sig på höger-vänster- och GAL-TAN¹¹-dimensionerna.

¹¹ GAL står för Green, Alternative och Liberal medan TAN står för Traditional, Authoritarian och Nationalist.

Desto högre värde mellan 0–10, desto mer höger eller TAN anses partiet vara och desto lägre, desto mer vänster eller GAL anses partiet vara (CHES, 2015a, s.14)

Variabeln ”*Environment*” i CHES valdes för att mäta miljö/klimatpolitik. Desto högre värde mellan 0–10, desto mer prioriterar ekonomiskt tillväxt även på bekostnad av klimatet/miljön (CHES, 2015a, s.16). Den andra variabeln fås från CMP genom att addera värdet av ”*Environmental Protection(per501)*” med värdet på ”*Anti-growth economy, positive(per416)*” och sedan subtrahera värdet på ”*Economic growth, positive(per410)*” (CMP, 2019, s.15, 18). Det vill säga:

$$(Per501 + Per416) - Per410 = \text{“Värdet” av ett partis klimatpolitik}$$

Anledningen till *per416* och *per410* är inkluderade är eftersom det kan anses vara en ”trade-off” mellan klimatpolitik och ekonomiskt tillväxt. Denna formel har använts inom flera studier och skapar ett värde som ger en tydligare helhetsbild än vad variablerna var för sig kan göra (Geminis et al, 2012, s. 10–11). Variablerna i formeln har kritiserats då aspekter i variabeln inte ingår i klimatpolitik, exempelvis djurskydd. Andra områden som är kopplat till att skydda klimatet, såsom förnybar energi, ingår i en helt annan variabel (Carter et al, 2015, s.733). Även om detta är problematiskt kommer dessa brister antagligen inte påverka mitt resultat avsevärt.

Det finns flera ideologiska aspekter som kan påverka de HPP:s klimatpolitik, härnäst benämnda som indikatorer. Dessa indikatorer har sedan tolkats/kodats med variabler från CHES och CMP så de går att mäta. De viktigaste indikatorerna för högerpopulistisk politik är populistisk genom att vara anti-etablissemang/elit, auktoritärism och nationalism/nativism (Mudde, 2007). Nationalism kan förklara HPP:s klimatpolitik samt bevarandet av landsbygden (Forchtner & Kølvrå, 2015). Invandringskritik, Europa-skepticism samt lag och ordning kan också vara bidragande faktorer (Gemenis et al. 2012). Lockwood (2018) lyfter även att anti-etablissemangsmässiga motiveringar kan förekomma tillsammans med negativa inställningar till internationellt samarbete för att lösa klimatfrågan.

Nedan följer de variabler som använts för att mäta indikatorerna. Genom att kombinera flera variabler stärks kopplingen till teorin och stärker validiteten i resultatet. Variablerna kompletterar varandra för att på bästa möjliga vis representera indikatorerna.

Indikator	Variabler
<i>Nationalism och nationens suveränitet</i>	” <i>Nationalism</i> ”. Desto högre värde mellan 0–10, desto mer nationalistisk anses partiet vara (CHES, 2015b).
	” <i>National way of life: Positive</i> ”. Positiva benämningar av nationalism, patriotism samt uppoffring av friheter för att skydda nationens suveräna intressen (CMP, 2019b).
<i>Populism (Anti-etablissemang/elit)</i>	” <i>Anti_elitesalience</i> ”. Desto högre värde mellan 0–10, desto viktigare är anti-etablissemang/elit för partiet (CHES, 2015b).
<i>Invandringskritik</i>	” <i>Immigrate_Policy</i> ”. Desto högre värde mellan 0–10, desto restriktivare invandringspolitik har partiet (CHES, 2015b).
	” <i>Multiculturalism</i> ”. Desto högre siffra mellan 0–10, desto viktigare anses assimilation vara före multikulturalism (CHES, 2015b).
	” <i>Multiculturalism: Negative</i> ”. Antal negativa benämningar av ett multikulturellt samhälle och kulturell integration (CMP, 2019b).
<i>Europa-skepticism</i>	” <i>European Community/Union: Negative</i> ”. Antal negativa benämningar av Europeiska unionen och europeiskt samarbete. (CMP, 2019b)
	” <i>EU_Position</i> ”. Desto högre värde mellan 1–7, desto mer positiv anses europeisk integration vara (CHES, 2015b).
<i>Bevarande av landsbygden</i>	” <i>Urban_Rural</i> ”. Desto högre värde mellan 0–10, desto mer företräder partiet landsbygdens intressen (CHES, 2015b).
	” <i>Agriculture and farmers: Positive</i> ”. Antal positiva benämningar av politik som avser att särskilt positiva för jordbruket och bönder (CMP, 2019b).
<i>Lag och ordning samt auktoritärism.</i>	” <i>Civlib_Laworder</i> ”. Desto högre värde mellan 0–10, desto mer prioriteras lag och ordning över medborgliga rättigheter (CHES, 2015b).
	” <i>Law and order: Positive</i> ” Antal positiva benämningar av hårdare straff, fler resurser till rättsväsendet och mer fokus på inomstatlig säkerhet (CMP, 2019b).

Tabell 3.1 Högerpopulistiska indikatorer.

3.3 Beskrivande idéanalys

Resultatdelens andra avsnitt berör de utvalda partiernas texter om klimatpolitik. Klimatpolitik definieras som politik vars syfte är att begränsa/minska utsläpp av växthusgaser och att anpassa samhällen till klimatförändringar. Klimatpolitik ingår i, men är inte begränsat till, energi-, industri-, infrastruktur-, trafik-, bistånds-, forsknings-, handels- och utrikespolitik (NE B, U.Å.). Beskrivande idéanalys är en mycket passande metod för att analysera detta. Syftet med beskrivande idéanalys är att ge läsaren förståelse av ett ”fenomen” genom att beskriva och tolka dess innebörd. Det är på så vis inte enbart en redogörelse över källmaterialet utan författaren har granskat materialet och dragit slutsatser om det (Beckman, 2005, s.53).

Utgångspunkten i dessa slutsatser är indikatorerna från tidigare forskning, listade i Tabell 3.1 på sidan 15. Indikatorerna möjliggör ett förhållandevis objektivt förhållningssätt till materialet och på så vis minska risken för personliga subjektiva tolkningar, vilket inte är syftet med uppsatsen. Tolkningarna blir däremot fortfarande subjektiva då tolkningarna av materialet görs efter ett visst ramverk. Genom att basera analysen på indikatorerna skapas bättre förutsättningar för replikerbarhet och i förlängningen intersubjektivitet. Idéanalysen har dock inte uteslutande begränsats till indikatorerna då texterna även innehåller andra intressanta aspekter som tidigare forskning saknar. Motsägelsefulla argument och likande har påvisats men inte några värderingar av innehållet i sig. Idéanalysen genomfördes genom att gå igenom texterna i kronologiskt följd och sedan belysa anmärkningsvärda innebörder. Texterna som analyserades varierade väsentligt i storlek och hade därav olika förutsättningar för djupgående analyser. Därför fokuserades idéanalysen främst på de mest relevanta delarna av texterna. De delar som var väldigt specifika undantogs från analysen då inte kunde kopplas till uppsatsens syfte. Särskilda citat från texterna presenteras även i analysen i fall där just den särskilda formuleringen är värd att lyfta.

3.4 Val av fall

Det finns flera intressanta aspekter med att undersöka Nordiska partier samt flera språkliga fördelar. De nordiska länderna är mycket lika varandra i många aspekter såsom politik, historia, kultur och storlek med undantag för Island. Trots detta har HPP i Norden utvecklats annorlunda från varandra och haft olika förutsättningar på den nationella politiska arenan. På så vis är det mycket intressant att undersöka Norden då den teoretiska utgångspunkten uppsatsen utgår ifrån är partikonkurrens. Det blir med andra ord liknande arenor fast med olika regler. Det går därav att eventuellt göra generaliserande slutsatser om hur HPP i främst Västeuropa bemöter ”nya” politikområden utanför deras kärnområden. Norden blir då både en språkligt praktiskt och teorimässigt intressant utgångspunkt.

Valet av partier har baserats på Timbros Authoritarian Index (TAP) som är ett index över populistiska partier i Europa. Partier som inkluderas anses vara auktoritära, nationalistiska och/eller anti-kapitalistiska med ett tydligt ”folket mot eliten”-narrativ. TAP innefattar därav båda höger- och vänsterpopulister (Timbro, 2019). Nedan är de HPP i Norden i TAP:

Land	Parti
Danmark	Dansk Folkeparti (DF)
Island	Miðflokkurinn (Centerpartiet)
Norge	Frremskrittspariet (FrP)
Finland	Perussuomalaiset (Sannfinländarna) (PS)
Sverige	Sverigedemokraterna (SD)

Tabell 3.2 Högerpopulistiska partier i Norden. Källa: TAP, 2019.

Miðflokkurinn saknas i både CMP och CHES varför det ej har inkluderats i denna uppsats.

3.5 Material

I resultatets första avsnitt kommer det empiriska materialet från två dataset, CHES och CMP. Båda är välkända och vedertagna dataset och högst relevanta källmaterial för uppsatsen.

Nedan följer mer ingående beskrivningar av dataseten. Därefter presenteras de politiska texter som det andra avsnittet är baserat på.

Chapel Hill Expert Survey (CHES) är en databas baserad på expertundersökningar som mäter partiets ideologi och politiska ställning i Europa. Stort fokus i undersökningarna ligger på EU, politiska dimensioner och integration. Det mest nutida och omfattande datasetet har data från 2014 och innefattar majoriteten av europeiska länder (CHES, 2015a, s.1).

Comparative Manifesto Project (CMP) innefattar data om fler än 1000 partier från över 50 länder. Databasen uppdateras två gånger per år vilket innebär att majoriteten av datan är nutida, dock varierar detta från parti till parti (CMP, 2019a, s.1). Datasetet mäter antal omnämningar som kan vara antingen positiva eller negativa. (CMP, 2019a, s.26).

De politiska texter som analyserats i uppsatsen är partiernas mest nutida. Längden på dessa texter varierade väsentligt¹² vilket gjorde att dokumenten hade olika förutsättningar för att bli analyserade. I analysen av PS har två texter inkluderats eftersom de båda var mycket korta och innehöll olika saker. Nedan följer de texter som ingår i resultatet:

Parti och text	År
Sverigedemokraternas valplattform	2018
Fremskrittspartiets Princip- och handlingsprogram	2017–2021
Dansk folkepartis klimatprogram	2019
Sannfinländarnas valplattform samt ”Sannfinländarna”	2019 respektive 2018

Tabell 3.3 Politiska texter

Det finns svårigheter med att mäta och förklara politik genom att undersöka politiska texter. Partitexter behöver inte representera partiets faktiska åsikter och det finns därav eventuella validitetsproblem. Partitexter är däremot utan tvekan bästa alternativet i linje med uppsatsen syfte. Partitexter är mer representativa för partiet som helhet än enskilda representanters åsikter eller omröstningar i parlamentet då dess kan vara betydligt mer kortsiktiga och taktiska än partitexter som är mer bestående.

Ett annat problem är att allt material inte är samtida. CHES-datasetet är från 2014 medan CMP-datasetet varierar från parti till parti. Partiprogrammen är samtida och skiljer sig mest i

¹² FrP 3354 ord, SD 314 ord, PS 201 ord och DF 4290 ord.

omfång och utformning. Det bör dock inte orsaka några större problem utan maximalt mindre variationer i variabelvärdena. De två resultatdelarna bör ändå ses som två fristående undersökningar. Skillnaden i tid är dessutom endast ett par år vilket gör att möjlig variation bör vara relativt begränsad.

3.6 Avgränsning

Uppsatsen berör endast länder i Norden, det vill säga Norge, Danmark, Sverige och Finland. Island exkluderas då det inte var inkluderat i de dataseten vilket hade försvårat genomförandet metodologiskt. Island är ett förhållandevis avvikande land i nordisk kontext, främst på grund av dess storlek¹³. Valet av partier har även genom TAP:s urval endast inkluderat partier som innehar platser i det nationella parlamentet. På så vis exkluderas mindre partier som saknar reell påverkan på lagstiftning. Mindre nationella parlament såsom Sametinget, Ålands och Grönlands parlament exkluderas därför också. Analysenheterna i uppsatsen har dessutom avgränsats till just partier utifrån den teoretiska utgångspunkten i partikonkurrens.

Ur ett teoretiskt perspektiv hade det varit intressant att även undersöka mer extrema partier men dessa avgränsades då de är just extrema och saknar fäste i politiken. Anledningen till att endast undersöka HPP och inte vänsterpopulistiska partier är att dessa inte är lika tydligt etablerade. Utifrån ett klimatpolitiskt perspektiv är de dessutom inte lika intressanta då de troligtvis saknar samma ideologiska distans till klimatfrågan som HPP vilket även gör att just klimatfrågan inom HPP är intressant att undersöka.

¹³ Islands befolkning utgör cirka 330 000 av Nordens totala befolkning på 27 miljoner, det vill säga cirka 0,001% (Nordiska ministerrådet, 2017, s. 9–11).

4. Resultat

Resultaten är uppdelad i två avsnitt som sedan delas upp i sex respektive fem delar. I det första avsnittet presenteras de statistiska resultaten från dataseten uppdelat först i respektive land och sedan två delar som specifikt fokuserar på HPP. Det andra avsnittet består av idéanalysen av de nordiska HPP:s klimatpolitik.

4.1 Beskrivande statistik inom länderna

4.1.1 Sverige

Det finns två tydliga grupperingar på höger-vänsterdimensionen och mellan ytterligheterna V och SD skiljer ca 6 enheter. GAL-TAN-dimensionen har en jämnare spridning, även om majoriteten är på den nedre hälften. 7,6 enheter skiljer ytterligheterna SD och MP. SD är på så vis både mest höger och mest TAN. Sammanfattningsvis är avståndet mellan ytterligheterna större på GAL-TAN men höger-vänsterdimensionen har tydligare grupperingar.

I grafen nedan finns till viss del liknande resultat. Partier som ligger nära varandra på GAL-TAN-dimensionen ligger relativt nära varandra även i denna graf, främst på CHES-variabeln. Majoriteten av partierna har mellan kring 5-10 i klimatvärde med undantag för C, MP och KD. SD har med god marginal högst värde på CHES-skalan och näst lägst klimatvärde.

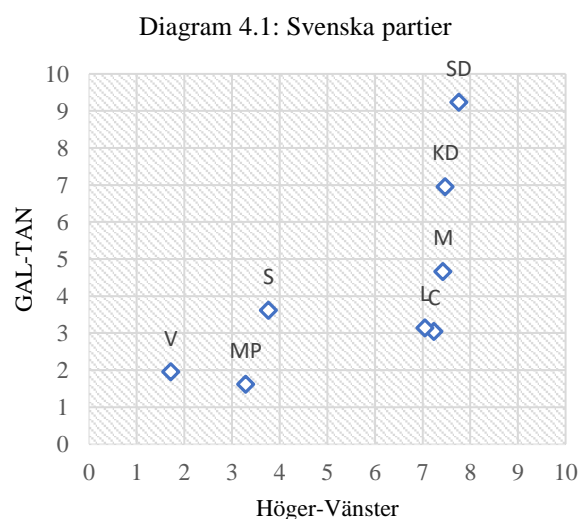
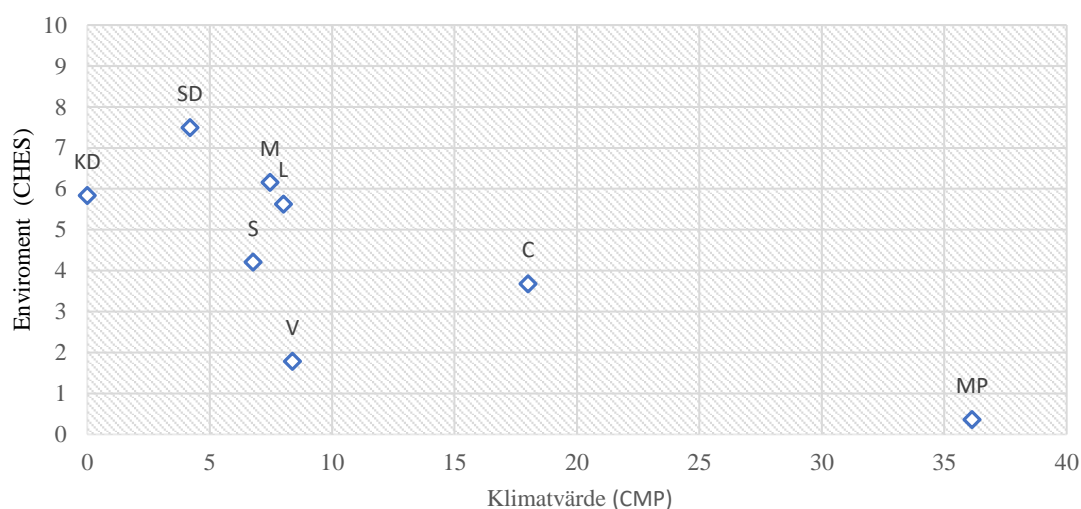

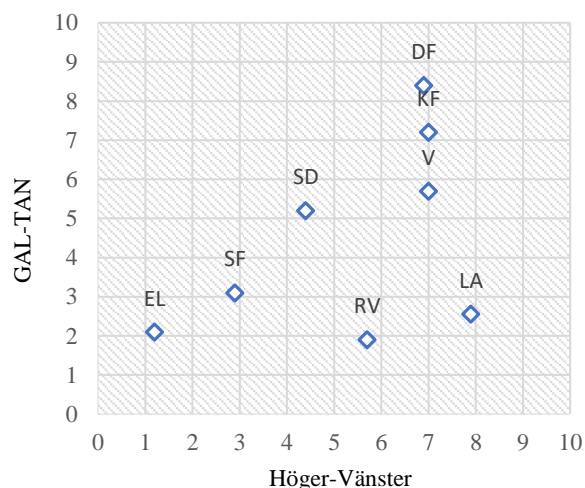
Diagram 4.2: Klimatpolitik i Sverige

4.1.2 Danmark

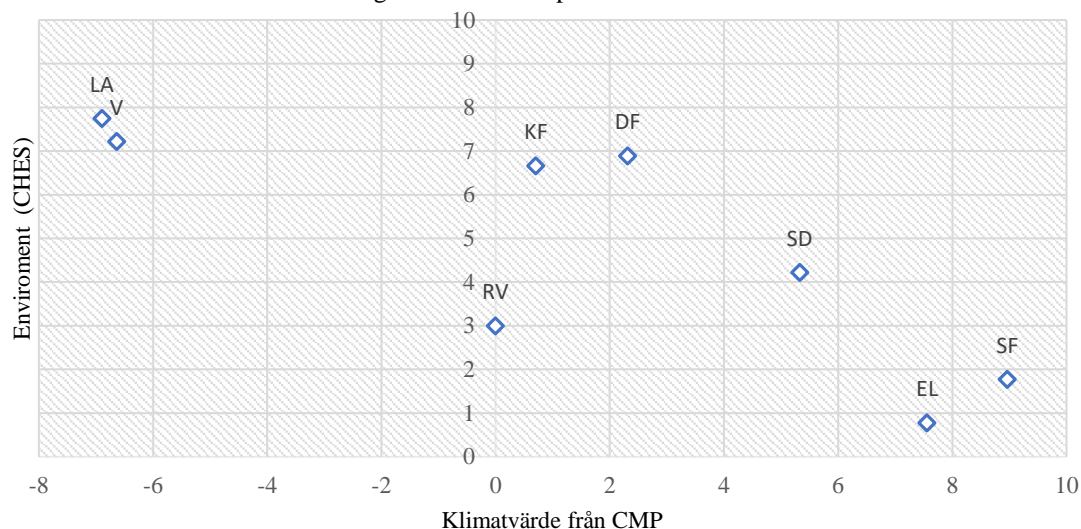
Det är god spridning på både höger-vänster- och GAL-TAN-dimensionen. Cirka 7 enheter skiljer ytterligheterna på högervänster-dimensionen och cirka 6,5 enheter på GAL-TAN-dimensionen. DF anses som mest TAN men inte mest höger där partiet placerar sig likt flera andra. Majoriteten av partierna anses vara höger men det lika många på varsin sida av GAL-TAN-dimensionen.

Diagram 4.3. Danska partier

I grafen nedan råder det stor spridning på både klimatvärdet och CHES-variabel. Ideologiska grannar positionerats nära varandra på CHES-variabeln. Det är även stor spridning på klimatvärdet där LA och V har negativa värden. DF står inte ut särskilt på någon av variablerna men är på den övre hälften på CHES-variabeln.

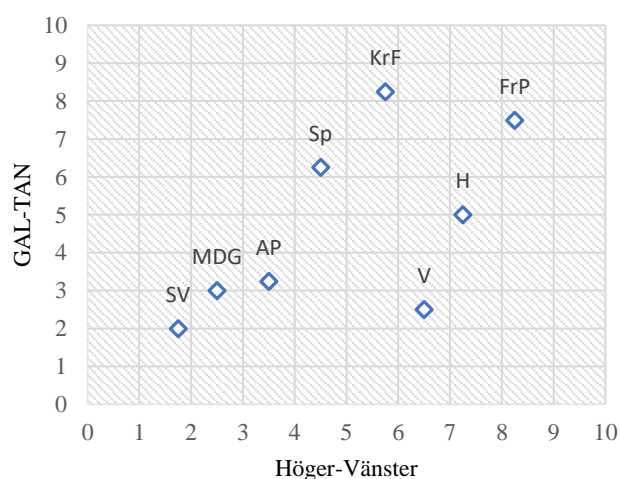
Diagram 4.4: Klimatpolitik i Danmark

4.1.3 Norge

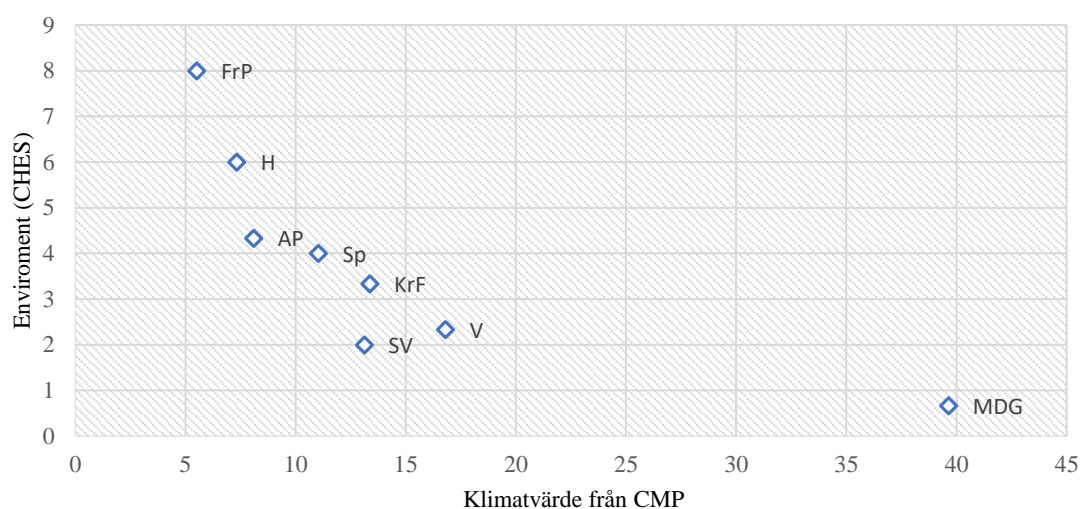
Det är god spridning på båda dimensionerna och skillnaden mellan ytterligheterna FrP och SV är 6,5 enheter på höger-vänsterdimensionen, och 6,25 enheter mellan KrF och SV på GAL-TAN-dimensionen. Det är lika många partier på varsin sida av höger-vänsterdimensionen men fler partier som är GAL än TAN. FrP står ut som mest höger men inte mest TAN, även om det inte skiljer mycket.

Diagram 4.5: Norska partier

I grafen nedan är partierna relativt samlade kring klimatvärdet förutom för MDG. För CHES-variabeln är däremot spridningen större, men ändå inte avsevärd. FrP har både högst värde på CHES-variabeln och lägst klimatvärde. Det finns en viss ideologisk spridning, även om partierna placeras nära sina grannar på främst höger-vänsterdimensionen.

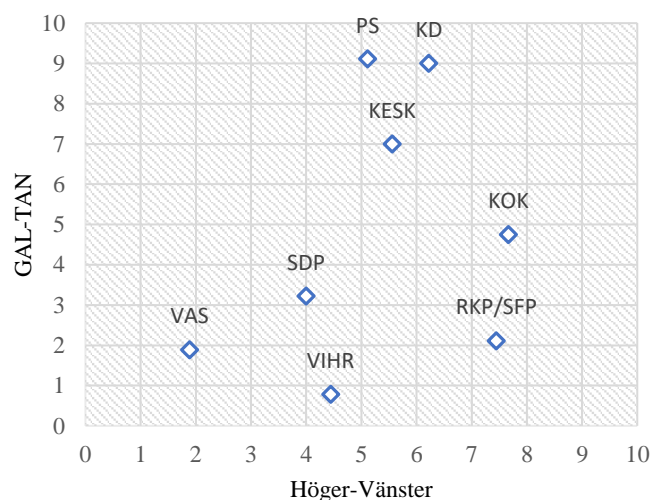
Diagram 4.6: Klimatpolitik i Norge

4.1.4 Finland

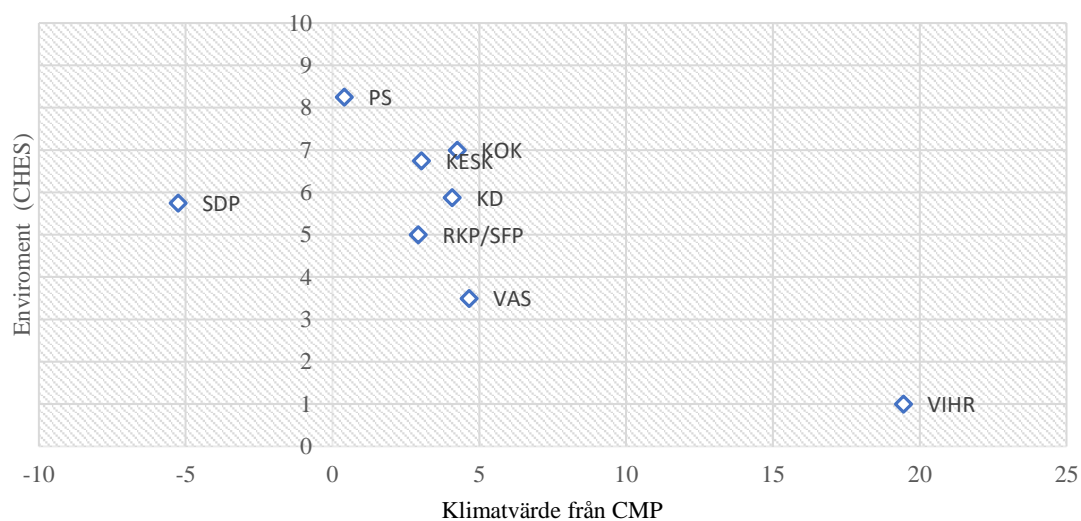
Det är relativt stor spridning på båda dimensionerna. Höger-vänsterdimensionen skiljer cirka 6 enheter mellan ytterligheterna VAS och KOK. På GAL-TAN-dimensionen är spridningen dock större, hela 8 enheter mellan VIHR och PS samt KD. Flera partier befinner sig nära mitten på höger-vänster-dimensionen men fler partier är på den nedre hälften av GAL-TAN. PS är mest TAN men bara marginellt höger.

Diagram 4.7: Finska Partier

I grafen nedan är spridningen liten på båda axlar. VIHR och SDP står särskilt ut men resten av partierna är mycket närliggande. Det är svårt att utröna något generellt ideologiskt mönster. PS sticker dock även ut med högst värde på CHES-variabeln och näst lägst CMP-värde.

Diagram 4.8: Finsk klimatpolitik

4.1.5 Mellan partierna: indikatorerna

Diagram 4.9: Populism (Anti-etablissemang/elit)

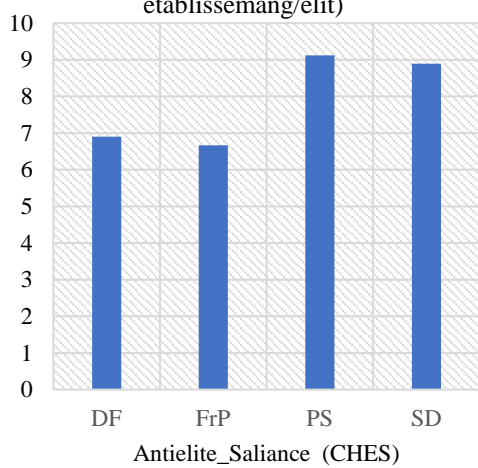

Diagram 4.10: Invandringskritik

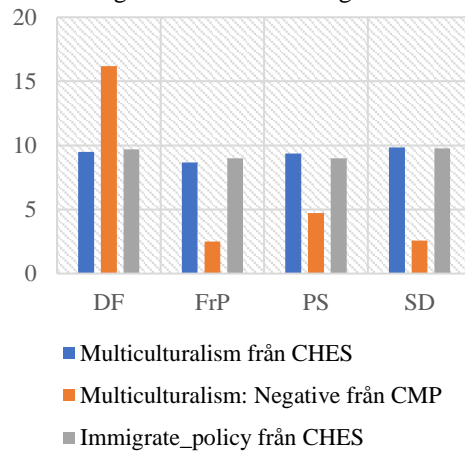

Diagram 4.11: Nationalism och nationens suveränitet

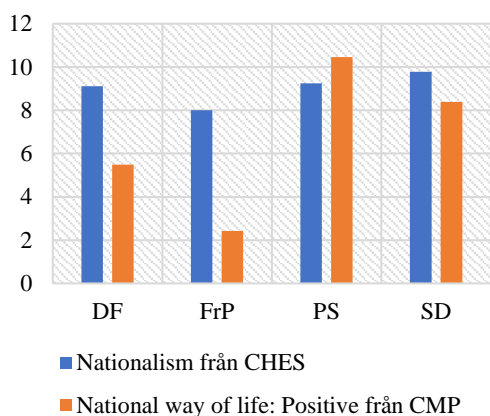

Diagram 4.12: Europa-skepticism

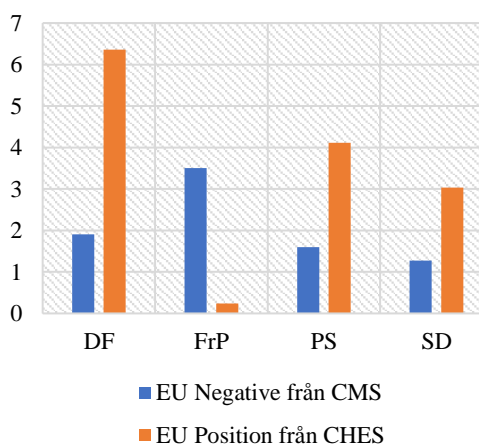

Diagram 4.13: Bevarande av landsbygden och jordbruket

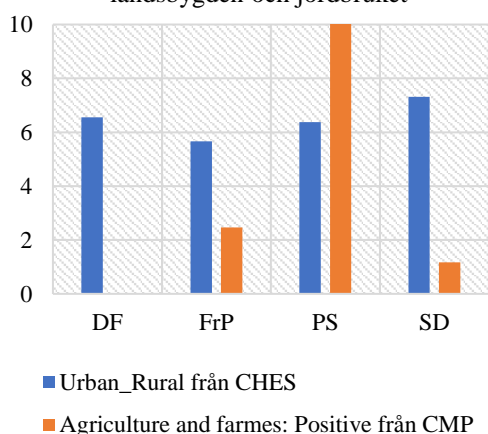
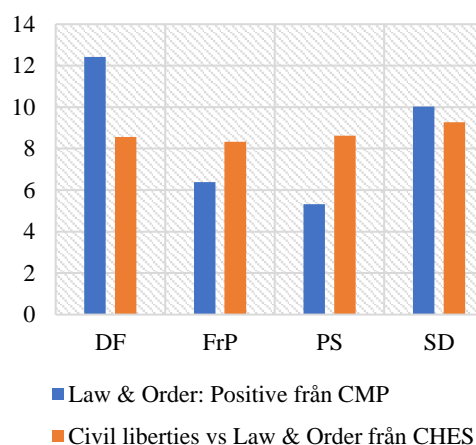

Diagram 4.14: Lag och ordning

Resultaten utläses som en sammanvägning av de variabler som är med i graferna. I vissa fall har partier haft ett lågt och ett högt värde i samma graf men jag utgår ifrån att det beror på mätvariationer i det empiriska materialet. Det är särskilt relevant för CMP-värden då bristen på exempelvis positiva omnämningar inte innebär att partiet är emot frågan i sig. På så vis hjälper CHES-variablerna att ge resultatet en bättre helhetsbild.

Inget parti sticker ut väsentligt utan resultaten är relativt lika. Vissa partier är utmärkande endast i enstaka variabler. PS sticker exempelvis ut gällande bevarandet av landsbygden och jordbruk, nationalism och populism. SD har mycket liknande resultat gällande nationalism, anti-elit och lag och ordning. DF står ut som det parti som är mest EU-vänligt och det mest invandringskritiska samt det med högst resultat i lag och ordning. FrP däremot saknar någon särskilt framstående position förutom att de är det minst EU-vänliga partiet.

4.2 Beskrivande idéanalys av partiernas klimatpolitik

4.2.1 Sverigedemokraterna

I avsnittet ”Klimat och energi” från Sverigedemokraternas valplattform (2018, s.18) redogörs partiets klimat- och energipolitik. Underrubriken lyder ”För en ren, hållbar och långsiktig energiförsörjning” vilket föranleder att det är energiproduktion som är i fokus i avsnittet.

Texten inleds med att Sverige har en rik och värdefull natur som måste skyddas. Naturen beskrivs som ett varierande vackert kulturlandskap. Det kopplas sedan samman med möjligheten att bo och bruka jorden på landsbygden som partiet anser vara en miljöfråga. Partiet vill ha både ett aktivt jordbruk men även en orörd natur för att bevara den biologiska mångfalden i Sverige. Tidigt i texten presenteras ett nationalromantiskt förhållningssätt till Sveriges natur och landsbygd. Genom att skriva att det är ett kulturlandskap påvisar SD att naturen och landsbygden har ett stort kulturellt värde för Sverige och ska därför beskyddas, inte på grund av klimatförändringar. Partiet lyfter även jordbruksfrågors roll i miljöpolitiken vilket tydligt går ihop med att bevara landsbygden.

SD beskriver sin klimatpolitik som konstruktiv och realistisk samt kostnadseffektiv, men inte på bekostnad av landsbygden och jordbruket. Partiet skriver även att miljöproblem inte tar hänsyn till nationsgränser. Partiet föredrar forskning och internationella miljöåtgärder framför höjda drivmedelspriser nationellt. SD föredrar att miljöproblemen främst blir lösta utomlands så svenska jobb eller svensk landsbygd inte blir negativt påverkade. SD lyfter Sveriges redan låga utsläpp sett till ett industrialiserat land men att Sverige ändå bör minska importen av fossila bränslen från ”instabila länder”. Genom att beskriva sin klimatpolitik som realistisk kan det då menas att andra partiers klimatpolitik är orealistisk samt sker på bekostnad av landsbygden, jordbruket och jobb. Det går att uttolka ett anti-etablissemang/elit-narrativ ur detta då SD ställer sig på folket och landsbygdens sida till skillnad från andra partier. Som SD skriver så vill de främst lösa miljöproblemen internationellt vilket kan tolkas som ett sätt att undvika att föra en impopulär klimatpolitik, som att till exempel höja drivmedelspriserna men ändå upplevas bekämpa miljöproblemen. Det är anmärkningsvärt att de använder miljö och klimat synonymt i texten då dessa ord har olika innebörder. Även importen av fossila bränslen

från ”instabila länder” är en anmärkningsvärd formulering då det inte framgår hur detta är klimatpolitik då SD inte vill minska importen i sig utan bara från enskilda länder.

SD skriver sedan att Sverige inte ensam kan lösa världens miljöproblem och vill därför skydda den unika svenska naturmiljön samt:

”...ta vår del av ansvaret för de globala utmaningarna” (s.18).

Därefter skriver partiet om beskyddande av hembygden som nästan används synonymt med landsbygden. Hembygden har en betydligt mer nationalromantisk innebörd då ordet betyder ”(Landsbygds)trakt som omger hemmet” enligt SO (2009). ”Hembygd” tenderar även att kopplas med speciella kulturella värden. Stycket i övrigt är bara upprepningar från andra delar i avsnittet.

SD listar avslutningsvis fyra specifika klimatåtgärder. Den första berör energieffektivisering och energiforskning och om att flytta klimatpolitiska resurser där de gör mest nytta. Den andra punkten handlar om utvecklande av Sveriges kärnkraft, den tredje om övergödning och den fjärde om elektrifiering av transportsektorn. Det första åtgärden följer det genomgående temat med internationella lösningar istället för nationella. De resterande åtgärderna saknar förankring i texten i sig utan kopplas bäst till avsnittets underrubrik med undantag för punkten om övergödning. Den har en delvis koppling till jordbruken men inte till aspekterna som belyses i avsnittet.

SD:s klimatavsnittet berör indikatorerna nationalism, populism och bevarande av landsbygden men saknar de andra indikatorerna. Även om partiet delvis går emot indikatorn om Europaskepticism genom att tydligt vilja ha internationella samarbeten beror den positioneringen egentligen på att undvika nationellt ansvar än någon välvilja att samarbeta internationellt.

4.2.2 Dansk Folkeparti

DF:s klimatprogram (2019) är elva sidor långt därav vissa delar berörs mindre ingående beroende på dess låga relevans för uppsatsens syfte. Den inledande sidan har rubriken:

”Et grønt Danmark med borgeren¹⁴ i centrum” (s.2)

DF anser att klimat- och miljöfrågan främst är en moralisk fråga. Partiet skriver att alla har ett ansvar att skydda det Danmark de har ärvt av tidigare generationer så nästföljande generationer också får ta del av landet (s.2). Rubriken påvisar tydligt att klimatpolitiken ska förankras i folket. DF åsikt att klimatfrågan är en moralisk fråga kan ses ur ett populistiskt perspektiv då partiet relativiserar frågans egentliga relevans och som är tydligt förankrad bland andra partier. Det finns dessutom en tydligt nationalistisk motivering till varför DF ändå vill bedriva klimatpolitik.

DF anser att Danmark ska vara ett föregångsland genom en nationell ”grön” omställning som ska göra Danmark självständigt från bland annat energiimport från andra nationer. Partiet anser att Danmark behöver följa internationella förpliktelser om minskade utsläpp och Danmark ska bli känt som ett land som håller sina löften. Det är dessutom viktigt att den gröna omställningen inte negativt påverkar Danmark teknologiskt och ekonomiskt då även andra internationella skeden kan komma att påverka Danmarks ekonomi och konkurrenskraft. DF:s målbild är att Danmark ska bli klimatneutralt senast 2050(s.2). Det finns ett tydligt marknadsfokus i partiets klimatpolitik samt en överraskande positiv inställning till internationella klimatsamarbeten. Det finns ett tydligt fokus på Danmark som nation och hur nationen i stort bör agera.

DF anser att tidigare energipolitik drabbade utsatta i samhället och partiet vill därför att den gröna omställningen inte ska följa samma mönster. Den gröna omställningen handlar inte om att begränsa konsumtion och produktion, utan att konsumera och producera smartare. Den ska inte enbart gynna de rika utan alla i samhället genom bland annat en mer ekonomiskt rättvis elavgift (s.3). DF vill visa att de är på folkets sida genom att påvisa att tidigare politikens utfall var endast till de rikas, läs elitens, fördel. Folket ska inte bli negativt påverkade utan bördan ska falla på andra. Dessutom insinuerar DF att de andra partiernas klimatpolitik skadar samhällets utsatta och riktar skulden mot dem. Återigen syns tydlig populistisk retorik.

DF önskar en marknadsorienterad klimat- och miljöpolitik och är mycket positiva till EU:s utsläppskvothandelssystem då det är ett bra redskap för att Danmark ska bli klimatneutralt 2050. Partiet vill att systemet ska utvidgas till jordbruk, transport och bostäder (s.4). DF vill att utvidgningen sker i samspel med de tre sektorerna för att inkludera dem i den gröna

¹⁴ Medborgare på svenska.

omställningen. Partiet är kritiska till att politiker vara drivande i omställningen och skriver därav:

”Dansk Folkeparti tror ikke på, at politikerna kan detailregulere sig frem til disse reuktater¹⁵ fra Christiansborg. Det skal ske i sampil med landbruger og industrien.” (s.5)

I citatet påpekar partiet politikernas bristande kompetens och att denna elit sitter i sitt elfenbenstorn, bortkopplade från folkets intressen. Partiet uttrycker också positivitet kring EU-samarbeten, vilket motsäger indikatorn om Europa-skepticism.

En effektiv EU-lösning för klimatproblem anser DF vara svåruppnåelig eftersom kraven på länder i EU är obalanserade. DF skriver att länder i Östeuropa, exempelvis Bulgarien och Rumänien, har förhållandevis låga krav på sig trots att de har enklast att minska sina utsläpp. DF anser därför att Danmark inte ska minska sina utsläpp mer än sedan tidigare förhandlat (s.5). Det finns ett visst ”vi och dem”-narrativ genom att skilja på EU-länder i Väst- och Östeuropa och påvisa att länderna i Östeuropa är det egentliga problemet. Ansvar bör därför inte ligga på Danmark utan de hårdaste och eventuellt mest impopulära, åtgärderna bör falla på de som bidrar minst.

I avsnittet om den tunga industrin (s.5) uttrycker DF att de vill behålla tungindustrin men att det ska ske en klimatomställning även där. Partiet påpekar att användande av internet påverkar klimatet negativt eftersom serverrum är energikrävande och kan med fördel kunna flyttas norrut och tempereras av det kalla klimatet. I avsnittet ”Danmark som verdens spisekammer¹⁶” (s.5–6) skriver DF att de vill skydda det danska jordbruket och att omställningen inte ska påverka jordbruket negativt, även om jordbruket redan är mycket miljövänligt. Det finns ett tydligt fokus på jordbruket och i förlängningen landsbygden. DF kritiserar eller problematiserar inte danskt jordbruk utan partiet är endast positiva, detsamma gäller tungindustrin. På så vis undviker DF några impopulära förslag och tar en väldigt opportunistisk position. Delen om internetanvändande var anmärkningsvärd då skulden istället läggs på individen istället för på industrin.

I avsnittet ”Skovsrejsning¹⁷” (s.6) skriver DF att det bör planteras mer skog internationellt och nationellt då det motverkar klimatförändringar. Partiet vill se klimatpolitiken i biståndspolitiken så utvecklingsländer som påverkas mest av klimatförändringar kan bli mer

¹⁵ På svenska ”resultat”.

¹⁶ På svenska skafferier.

¹⁷ På svenska ungefär ”skogsplantering”.

miljövänliga. Återigen vill DF att lösningarna sker i utlandet men partiet vill dock se mer klimatpolitik även i andra delar av politiken. DF:s restriktiva invandringssyn skulle kunna påverka genom att genom bistånd investera i att antalet klimatflyktingar minskar. Det är dock en inte så trolig tolkning.

DF ville inte se färre transporter utan att de blir miljövänligare. Partiet vill exempelvis se nya typer av flygbränsle hellre än minskat flygande. DF utgår även från att elbilar kommer ta över bilmärknaden men att skiftet sker "naturligt" och inte på bekostnad av individens frihet (s. 7–8). Det finns ett stort fokus på individens frihet står i konflikt stora kollektiva lösningar. Istället ska staten lösa problemen utan att medborgare blir negativt påverkade. Det behöver förvisso inte vara kännetecknande för HPP men är delvis rimligt utifrån ett opportunistiskt "folket mot eliten"-perspektiv.

DF vill öka produktionen av sol- och vindenergi i Danmark för att öka Danmarks oberoende av importerad energi. Dessutom vill partiet att Danmarks energipolitik ska baseras på förnuft och inte känslor. Det finns tydliga nationalistiska tendenser som även ser till nationens suveränitet gentemot andra länder utifrån ett energiperspektiv (s.9). Återigen igen anspelar DF på att ineffektivitet och signalpolitiken i andra partiers klimatpolitik som återigen beskrivs som känslobaserad medan DF:s klimatpolitik är förnuftig. Det går att se vissa auktoritära drag i det perspektivet. De andra partiernas känslobaserade politik anses svag medan DF:s förnuftiga politik är stark.

DF anser att den rådande klimatpolitiken riskerar både jobb och välstånd. Partiet vill att klimatpolitiken ska stimulera välståndet och jobben genom internationella ramverk. Det finns dock ett stort ansvar på individen för att skydda klimatet. Reducerat matsvinn, utbildning av flickor och familjeplanering påverkar klimatet mer positivt än exempelvis elbilar och vindkraftverk. Partiet vill även se en modern och genomtänkt anpassningspolitik som ska minimera samhällskostnaderna av torka, översvämningar och dylikt (s.11). DF påvisar att viss klimatpolitik och Danmarks välstånd är i konflikt med varandra och påpekar ännu den tidigare inkompetenta klimatpolitiken. Anmärkningsvärt lägger partiet ett tydligt ansvar på individen när ansvaret tydligt lagts någon annanstans i andra sammanhang.

DF:s klimatprogram avslutas med de fem viktigaste målen för att göra Danmark klimatneutralt 2050 (s.11). Det första målet är att den gröna omställningen ska finansieras genom att belasta de rika, inte de fattiga. Det andra målet är att omställningen ska vara realistisk utan att minska produktionen i Danmark som annars riskerar att flytta utomlands.

Nästa mål är att Danmark ska bli oberoende av andra nationer och intressen, det specificeras dock inte på vilket sätt. De två sista målen är sammankopplade, den ena handlar om att näringslivet ska vara med på omställning och den andra och sista om att omställningen ska ske för att öka ekonomiskt tillväxt. Målen sammanfattar DF:s klimatprogram mycket väl genom att lyfta de indikatorer som varit mest centrala, nationalism och nationens suveränitet samt populism genom anti-etablissemang/elit. Även det väldigt marknadsorienterade perspektivet lyfts. Utöver de två tidigare nämnda indikatorerna fanns även bevarandet av landsbygden med i programmet men de resterande indikatorerna saknar någon tydlig förankring.

4.2.3 Fremskrittspartiet

I FrP:s handlingsprogram (2018) är ”Energi” och ”Miljø” åtskilda avsnitt vilket inte är fallet för de andra partierna. Därav inkluderas båda dessa avsnitt i idéanalysen. Avsnittet är dessutom väldigt sammanflätade.

I avsnittet ”Energi” (s.41–43) läggs stort fokus på förnybar energi, framförallt vattenkraft som redan är en stor energikälla i Norge. Partiet varnar för kostsamma symbolhandlingar som inte bidrar till samhällsnyttan. FrP anser att samhället ska premiera energikällor som är lönsamma, miljövänliga och effektiva. Genomgående nämns att förnybar energi är att föredra men FrP vill även utveckla kärnkraften. FrP vill även se mer effektivt användande av naturgas som de facto är ett fossilt bränsle. Partiet vill dessutom skydda den norska oljeindustrin och skydda dess konkurrenskraft på den internationella oljemarknaden. Oljeindustrin är en stor arbetsgivare i Norge och hårdare restriktioner skulle kunna hota jobb och även landets ekonomiska välstånd. FrP vill även skydda Norges energikrävande industri som genererar välstånd i landet. Industrierna bör dock använda sig av mer förnybar el. Som särskilda satsningar på energi vill FrP bygga ut en mer miljövänlig vattenkraft, stimulera energiexporten, undersöka alternativa förnybara energikällor samt intensifiera forskningen på kärnkraften.

Budskapet är genomgående relativt ambivalent då partiet delvis vill fokusera på att använda mer förnybara energiresurser men samtidigt använda mer fossilgas och skydda oljeindustrin. Partiet uppfattas därav som opportunistiskt samtidigt som de varnar för symboliska handlingar inom klimatpolitiken. Dessa symboliska handlingar kan anspela på andra politikernas bristande

verklighetsförankring medan FrP istället genomför riktiga förändringar som ger resultat, det vill säga ett anti-etablissemang/elit perspektiv. Utöver det saknas indikatorerna i avsnittet om energi. FrP påvisar även att landets välstånd och sysselsättning kan bli negativt påverkat av klimatpolitik som begränsar den norska industrin.

I avsnittet ”Miljø” (s. 45–47) behandlas inledningsvis naturbevarande och friluftsliv. Texten berör mestadels hur olika intressen kring naturen ska behandlas, exempelvis hur marksägare ska förhålla sig till allemansrätten. FrP skriver även om hur naturen ska skyddas och vem som har ansvar för att se till att detta sker. Det är anmärkningsvärt att det fokuseras så lite på nationen i detta stycke då det hade varit ett mycket passande stycke. Det finns en tydliga uttryck för att skydda naturen men sättet det förmedlas på saknar några nationalromantiska tendenser.

Senare i avsnittet behandlas föroreningar och utsläpp. FrP anser att regleringar om utsläppsminskningar bör ske på internationell nivå då föroreningar rör sig över landsgränser men även för att Norge inte ska belastas för hårt. FrP anser att reglerande internationella avtal förslagsvis görs inom ett EU/Europeiskt-samarbete. FrP anser även att utsläppsrättigheter bör bli viktigare, bland annat så att länder som Norge ska kunna sälja överflödiga utsläppsrättigheter och för att skydda norska företags intressen. Partiet anser att Norge inte bär ansvar för föroreningar i Norge och skriver bland annat följande:

”...en vesentlig del av forurensingen i Norge skyldes utslipp fra andre land (s.46).”

Nivån av mikroplaster och nedskräpning i havet bekymrar FrP då det får en negativ effekt på fisket och på miljön. FrP vill minska byråkratin på både nationell och lokalnivå samt att polisen ska bli bättre på att utreda miljöbrott. FrP är genomgående tydliga att de vill se internationella och europeiska lösningar istället för att lösa nationella problem. Anledningen verkar vara att Norge ska undgå hårda nationella restriktioner och istället skuldbelägga andra länder. Värt att nämna är att Norge inte är med i EU vilket skulle på EU-nivå innebära att medlemsländerna får lösa klimatproblemen istället för Norge. Denna tydligt positiva inställning till mellanstatliga samarbeten går delvis emot indikatorn Europa-skepticism. Dock är kärnan i förslaget inte att FrP vill ingå i samarbeten för att lösa problemen, utan bara för att få andra att lösa dem. Förslagen att minska byråkratin och införa hårdare straff går till viss del i linje med indikatorn lag och ordning samt auktoritärism. Dock så skulle samma förslag finnas hos andra partier utan att anspela på samma tema vilket tyder på att den tolkningen är aningen orimlig.

Under delen ”Klima¹⁸” ifrågasätter FrP den verkliga omfattningen av antropogen klimatpåverkan och efterfrågar mer forskning på naturlig klimatförändring. Partiet skriver att klimatet naturligt skiftar och att vi vet för lite för att göra för stora förändringar. FrP vill se en mer öppen och kritisk debatt kring klimatförändringar för att på ett mer effektivt sätt bemöta eventuella klimatrelaterade problem. Partiet skriver bland annat:

”Problemställningen som politikere og forskere fra FNs klimapanel retter oppmerksomheten mot, kan være alvorlig (s.47).”

Senare i samma stycke skriver partiet att miljöåtgärder inte ska onödigt belasta skattebetalarna och ha folkligt stöd. FrP är starkt kritisk till klimatpolitiken ska användas för att öka skatter och avgifter för befolkningen och företag eller som begränsar dessas frihet. Det finns väldigt tydliga populistiska inslag i denna del av texten, särskilt i citatet där forskare och politiker klumpas ihop. Dessutom anspelar FrP på att tidigare klimatpolitik har förts på bekostnad av folkets frihet och resurser och varit baserat på elitens trångsynta åsikter i klimatfrågan. Stycket summerar FrP:s klimatpolitik mycket väl med ett tydligt anti-etablissemang/elit-narrativ som genomsyrar stora delar av deras politik samt ett ambivalent förhållningsätt till klimatfrågan. Majoriteten av indikatorerna saknades från de två avsnitten men även om det saknades direkta nationalistiska uttryck är det tydligt att nationen är genomgående mycket viktigt för FrP.

4.2.4 Sannfinländarna

PS skriver mycket lite om klimatpolitik i det redan begränsade valprogrammet (2019, s.7). Den inledande meningen är väldigt talande för partiets ställning till klimatet:

” Klimatpolitiken, som grundar sig på självplågeri och moralposering, ökar den finländska industrins kostnader och försvårar ytterligare möjligheterna att behålla arbetsplatserna i Finland, samt höjer kostnaderna för boende, transport och andra levnadskostnader för finländska medborgare (s.7).”

¹⁸ På svenska klimat.

Det framgår tydligt att partiet anser att klimatpolitiken är en icke-fråga som endast för med negativa konsekvenser för industrin, arbetsmarknaden och medborgare. PS tar upp exemplet att en ny industriskorsten även det kan anses vara en miljöprestation. Partiet vill bevara välstånd, naturtillgångar, infrastruktur och offentligägda företag vilket då kan tolkas stå i konflikt med klimatpolitik. Partiet anser även Finlands utsläpp bör minskas i den takt som är överenskommet i EU samt att utsläppsminskningarna bör ske i de länder där utsläppen är som störst. I en annan del av programmet (s.6) skriver även partiet att elskatten ska sänkas men i övrigt saknas energispecifik politik. Partiet framhäver tydligt i denna text klimatpolitikens irrelevans. Bristen på klimatpolitik innebär även en avsaknad av indikatorerna. Påståendet att klimatpolitik endast är godhetssignalering skulle kunna ses som kritik mot andra partiers symbolpolitik tillsammans PS:s vilja att skydda finska medborgares intressen skulle kunna tolkas som populism men saknar tydliga uttryck. Det är intressant att partiet ställer sig positiva till EU-regleringarna kring utsläpp.

I den kortare valttexten (Sannfinländarna, 2018b) skriver partiet ytterligare om synen på klimatpolitik med titeln:

”Den gröna ideologin där ekologin kommer först till varje pris förstör välfärdens grund”.

Texten erbjuder trots titeln lite mer nyans och insyn i PS:s klimatpolitik. Partiet skriver att Finlands exportindustri och geografiska läge kräver mycket el och elpriset har stor påverkan på landets konkurrenskraft och sysselsättningsgrad. PS skriver även att miljöproblemen måste tas på allvar men att problemet är globala och kan inte lösas nationellt. Avslutningsvis så skriver PS att om industrin flyttas från Finland till andra mindre miljövänliga länder blir klimatpåverkan större globalt än om industrin är kvar i landet. Den ganska aggressiva titeln förklaras inte mer i detalj i brödtexten. Även i denna text saknas någon av indikatorerna. Denna text uttrycker dock en generellt mer öppen inställning till klimatfrågan genom att erkänna att det är ett internationellt problem. Problemen skrivs dock som miljöproblem istället för klimatproblem vilket kan innebära antingen en okunskap om skillnaden mellan ordens innebörd och ett faktiskt ställningstagande. Även i detta stycke finns ett tydligt fokus på att klimatpolitik kan skada Finlands välstånd.

4.2.5 Jämförelse mellan partiernas politiska texter

Nationalism och populism genom anti-etablissemang/elit-narrativ är de mest utmärkande indikatorerna för nordiska HPP:s klimatpolitik. En annan utmärkande aspekt som inte var en av indikatorerna var att samtliga partier tydligt belyste en konflikt mellan individens och nationens välbefinnande gentemot en extensiv klimatpolitik. Det är i denna konflikt som de flesta indikatorerna synliggörs. Även om längden på partiernas klimatpolitiktexter varierar mycket så är ändå innehållet förvånansvärt lika. Samtliga partier är öppna för internationella lösningar samt att klimatproblemen inte orsakas av de nordiska länderna och därför bör inte dessa belastas hårt av klimatåtgärder. DF, SD och FrP har sammantaget en tydlig klimatpolitik medan PS har en betydligt mer negativ inställning. Även om alla partier skriver delvis liknande saker är det mycket anmärkningsvärt. Samtliga partier varnar dock för att klimatpolitiken är starkt påverkad av moral eller känslor och att deras politik är det förnuftiga alternativet.

5. Diskussion

I resultatets första del där partiernas politiska positioner presenterades framstår det tydligt att partierna innehar olika politiska särställningar genom att vara antingen mest höger och/eller mest TAN. På klimatdimensionerna står partierna delvis ut, med undantag för DF. Samtliga partier anses oavsett tillhöra den mindre klimatvänliga skaran av partier nationellt. I varje land finns det även åtminstone ett parti som utmärker sig på motsatt håll, nämligen som vänster och GAL samt en mycket tydlig motsatt särställning på klimatdimensionerna. Dessa partier är MP i Sverige, VIHR i Finland, MDG i Norge samt EL och SF i Danmark. De ”gröna” partierna och de HPP representerar därav ytterligheterna, både ideologiskt och klimatpolitiskt.

Med utgångspunkt i detta är det relevant att diskutera om klimatfrågan kan anses vara en *valence issue* vilket Gemenis med flera ansåg inte vara fallet för flera länder i Europa. DF, SD och FrP anses tillhöra de mindre klimatvänliga partierna i respektive land men uttrycker ändå en vilja att lösa klimat- och miljöproblem, även om nivån av engagemang skiljer sig mellan partierna. PS däremot erkänner att det finns problem, men saknar tydliga uttryck för lösningar. Enligt Gemenis med flera så kan ett parti förlora väljare genom att gå emot det konsensus som finns bakom en *valence issue*. Historiskt sett så har HPP kunnat vinna röster genom att gå emot konsensus och framstå som utomstående de andra partierna (Rydgren, 2005). Partierna, exklusive PS, gör det delvis. HPP delar målet men positionerar sig fortfarande som utomstående de andra partierna genom att konstant kritisera partiernas inställning och tidigare åtgärder i klimatfrågan. Trots partiernas negativa inställning till klimatpolitiken så ses det ändå som rimligt att utgå ifrån att klimatfrågan uppfattas som en *valence issue* av partierna, förutom för PS. Om det inte vore det, hade inte partierna involverat sig till den grad de har i en fråga som egentligen inte är betydande för dem ideologiskt. Såklart finns det andra politiska frågor som inte är betydande för HPP men där partiet bedriver politik men klimatfrågan har en tydlig koppling till ideologisk motsatta partier. Om klimatfrågan inte uppfattades som en *valence issue* hade det varit mycket ologiskt att HPP ens bedriver klimatpolitik.

Det är inte orimligt att anta att de gröna partierna kan tänkas ”äga” klimatfrågan ur ett *issue-ownership* teoretiskt perspektiv. Partierna har särskilt utmärkande klimatpolitik och är

representerade i samtliga nordiska länders parlament. De gröna partierna anses vara GAL och vänster vilket gör att klimatintresserade väljare till höger och/eller TAN antagligen väljer bort de gröna partierna, även om de bryr sig mycket om klimatfrågan. Väljare kan enligt Unsworth och Fielding (2018) anse sig mindre positiva till klimatfrågan i samband med att identifiera sig höger politiskt. Väljare som är intresserade av klimatfrågan men inte anser sig vara vänster/GAL kan då eventuellt kompromissa med att istället välja ett HPP med en utvecklad och opportunistisk klimatpolitik framför ett grönt parti.

Klimatfrågan kan som sagt anses ”ägas” av de gröna partierna, de HPP:s ideologiska motsatser. HPP skulle då ha stora svårigheter vinna över just dessa ideologiskt avlägsna väljarna med sin undermåliga klimatpolitik. Linde (2018) skriver att *party cues* uppfattas som mindre viktiga för gröna partiers väljare då dessa sedan innan är mycket involverade. En ytterligare anledning till HPP ändå har klimatpolitik kan vara *issue competition*-teorin. Klimatfrågan kan genom ökad *salience* bland väljare ha en annan status i de nordiska länderna än i Europa generellt vilket har ökat förutsättningarna för *issue-competition*. Om klimatfrågan anses vara en *valence issue* med *issue-ownership* av de gröna partierna så tvingar nationella politiska förhållanden de HPP att ha en klimatpolitik, trots klimatpolitikens distans från partiets egentliga kärnfrågor. De nordiska HPP har därför vävt in delar av sin högerpopulistiska politik även i klimatpolitiken. På så vis har HPP ändå bevara sin politiska linje där de uppfattas kompetenta, trots att ha blivit ”tvingade” in i ett område som står långt ifrån deras kärnområden. Det kan vara anledningen till att de politiska texterna kan uppfattas vara inkonsekventa och ytligt formulerat. Det är egentligen inte klimatfrågan som är fokuset, utan partiernas huvudsakliga politik. Partierna använder klimatpolitiken som en chimär för deras högerpopulistiska politik medan de framstår som klimatmässigt framåtsträvande. Anti-etablissemang/elit-narrativet återkommer oftast av indikatorerna som användes i resultatet vilket överensstämmer med Lockwoods (2018) resultat, även om nationalistiska tendenser samt bevarande av landsbygd och jordbruk även var tydligt framträdande. Anledningen till detta kan vara att de indikatorerna är enklare att inkorporera i klimatpolitiken än andra indikatorer för HPP. Exempelvis invandringskritik och främlingsfientlighet är kännetecknande för HPP men saknar någon direkt förankring i partiernas texter. Det hade dock kunnat vara möjligt genom att påpeka mängden klimatflyktingar till följd av klimatkatastrofer men detta hade även krävt en mycket omfattande klimatpolitik som hade krävt att den opportunistiska ådran i klimatpolitik hade blivit betydligt svagare. Dessutom

hade partierna behövt ställa sig på samma sida som de gröna partierna vilket HPP:s väljare troligtvis ogillat starkt.

DF och FrP har en betydligt mer utförlig klimatpolitik än SD och PS. En trolig förklaring om varför kan ges genom *dispersion-* och *dominance-*principerna. *Dispersion-*principen är särskilt tydligt för SD som har istället en väldigt allmängiltig klimatpolitik utan något direkt djup eller konkretion. Partiet anser sig möjligtvis inte kunna vinna röster på att differentiera sig från andra partier i klimatfrågan då frågan anses som en *valence issue* och är därav passiva. PS däremot motsätter sig klimatpolitiken helt, dock möjligen av samma anledningar som SD. FrP och DF följer inte *dispersion-*principen då partierna framstår betydligt mer involverade i klimatpolitik och aktivt vill framstå som det mest kompetenta partier. PS och delvis SD använder andra partiers klimatpolitik som avskräckande exempel för klimatpolitiken som helhet medan FrP och DF istället påpekar andra partiers inkompetens gällande klimatpolitik. DF och FrP använder däremot liknande retorik som SD och PS. FrP och DF kan eventuellt vilja dominera klimatfrågan genom att söka konflikter, främst bland andra ideologiskt närliggande partier. Det finns ett återkommande marknadsfokus där partierna ständigt ser till näringslivets intressen genom en marknadsorienterad klimatlösning. Adams och Topcu (2009) skriver att partiers ideologiska grannar påverkas varandras politiska positioner vilket kan förklara DF och FrP:s mer ”höger”-klimatpolitik. Genom att ha en mer ”höger”-klimatpolitik kan FrP och DF därav konkurrera med andra högerpartier om klimatintresserade högerväljare. Partierna kan då framstå som ett mer ”vanligt”-högerparti genom att placera sig så nära en högerväljare som möjligt. Som Linde (2018) skriver så kan *partisanship* leda till att högerväljare väljer det parti som ligger närmast väljarens preferens om en marknadsorienterad lösning inom klimatpolitik. Om ett HPP:s klimatpolitik har just detta samt ett mycket populistiskt narrativ som tydligt påpekar hur andra partiers klimatpolitik kan skada näringslivet kan HPP framstå som bra alternativ för en högerväljare.

Intressant nog särskiljer inte något HPP i Norden mellan höger- och vänsterpartier i sin kritik mot andra partiers klimatpolitik. Det kan delvis bero på att HPP saknar intresse i höger-vänsterdimensionen vilket innebär att ett höger och GAL parti kan enligt HPP vara lika inkompetenta som ett parti som är vänster och GAL-parti. Denna slutsats går till viss del emot Muddes (2007) syn på varför HPP är höger. Det mycket tydliga marknad och näringslivs-fokuset etablerar en tydlig högerekonomisk inriktning på klimatpolitiken som ständigt påpekar en konflikt mellan tillväxt samt välstånd mot en extensiv klimatpolitik. Dessutom är ett återkommande tema, framförallt för DF att klimatpolitiken ska göra samhället mer rättvist

och inte till fördel för de rika. Närvaron av andra populistiska drag finns dock fortfarande kvar till högsta grad vilket ändå särskiljer dessa partier från andra partier i Norden. PS däremot skiljer sig ytterligare från de andra HPP i Norden. Det är det enda partiet som tar avstånd från klimatpolitik, även om FrP kritiserar den antropogena aspekten. Anledningen till detta kan eventuellt förklaras av liknande anledningar. PS anses vara ett TAN-mittenparti vilket gör att de saknar samma ideologiska grannar som FrP, SD och DF samt är avsevärt distanserade från det gröna partiet på GAL-TAN-dimensionen. PS skulle därav eventuellt inte vinna röster på att anamma klimatpolitiken varav partiet helt tar avstånd från frågan. Det finns trots det stora ideologiska likheter och stora skillnader mellan de nordiska HPP:s klimatpolitik.

6. Slutsats

Nordens högerpopulistiska partier (HPP) liknar varandra på många sätt. Partierna anses vara tydligt TAN och nästan uteslutande långt till höger. Partierna är därför på de ideologiska ytterkanterna men har även en särställning med sin klimatpolitik samtliga HPP anses vara bland de minst klimatvänliga i respektive land. Även om mycket förenar partierna så har de alla tydligt separata klimatpolitik, även om vissa aspekter förenar partierna även där. PS är det enda partiet som helt avsäger sig klimatpolitiken medan SD:s klimatpolitik är mycket begränsad. FrP:s klimatpolitik är mer omfattande men även motsägelsefull då den förespråkar både förnybar energi och fossila bränslen samt ifrågasätter tydligt det vetenskapliga konsensus som råder kring människans roll i klimatförändringar. DF har den mest omfattande klimatpolitiken med tydliga mål såsom att göra Danmark klimatneutralt 2050.

Något som förenar partiernas klimatpolitik, inklusive ett genomgående populistiskt anti-etablissemang/elit-narrativ, är åsikten att lösningarna på klimatfrågan bör ske utomlands och inte nationellt. Därför ska inte heller landets medborgare behöva bli negativt påverkade av andra partiers klimatpolitik som riskerar att skada nationens välbefinnande, sysselsättningsgrad, tillväxt med mera. Partierna har därav också ett tydligt marknads- och näringslivsfokus. Anledningen till variationen i partiernas klimatpolitik kan bero på att de HPP väljer att positionera sig utefter partikonkurrens. PS:s motstridiga inställning till klimatfrågan och SD:s ytliga klimatpolitik kan bero på att de inte skulle vinna nya röster på att föra en omfattande klimatpolitik då klimatpolitik står långt ifrån HPP kärnområden. FrP:s och DF:s klimatpolitik kan förklaras som en strategi att försöka få vinna över ”vanliga” högerväljare genom att framstå som engagerade i klimatfrågan och positionera sig nära andra högerpartier.

Sammanfattningsvis så kan teorier om partikonkurrens vara en del av förklaringen till varför de nordiska HPP har olika former av klimatpolitik. Den ideologiska aspekten är såklart central vilket tidigare forskning påpekat men det som belysts i denna uppsats är att till synes ideologiskt liknande partier i liknande länder ändå skiljer sig åt klimatpolitiskt. Mer ingående studier skulle behövas för att med säkerhet avgöra om så är fallet, även om det absolut kan vara en trolig förklaring. Ytterligare mer djupgående studier hade kunnat beröra om partikonkurrens kopplat till klimatpolitik kan ses i andra länder i Västeuropa vilket är troligt.

Avslutningsvis så kan HPP knappast anklagas för att stå på barrikaderna inom klimatpolitiken, även om vissa av partierna vill uppfattas så.

7. Referenslista

Adams, James & Somer-Topcu, Zeynep. 2009. Policy Adjustment by Parties in Response to Rival Parties' Policy Shifts: Spatial Theory and the Dynamics of Party Competition in Twenty-Five Post-War Democracies. *British Journal of Political Science*. 39 (4). s. 825-846

Beckman, Ludvig. 2005. Grundbok i idéanalys. Stockholm: Santérus förlag.

Carter, Neil, Ladrech, Robert, Little, Conor & Tsagkroni, Vasiliki. 2018. Political parties and climate policy: A new approach to measuring parties' climate policy preferences. *Party Politics*. 24 (6). s.731–742.

Chapel Hill Expert Survey. 2015a. *2014 Chapel Hill Expert Survey Codebook*. (Hämtad från <https://www.chesdata.eu/our-surveys> 2019/10/13)

Chapel Hill Expert Survey. 2015b. *2014 Chapel Hill Expert Survey*. Version 2015.1 [Dataset]. (Hämtad från <https://www.chesdata.eu/2014-chapel-hill-expert-survey> 2019/10/13)

Comparative Manifesto Project. 2019a. *Manifesto Project Dataset Codebook*. (Hämtad från <https://manifesto-project.wzb.eu/datasets> 2019/10/13)

Comparative Manifesto Project. 2019b. *Manifesto Project Database*. Version 2019a [Dataset]. (Hämtad 2019/10/13 från <https://manifesto-project.wzb.eu/datasets>)

Dansk Folkeparti. 2019. *Et Grønt Danmark med borgeren i Centrum*. (Hämtad 2019/11/7 från <https://danskfolkeparti.dk/politik/klimapolitik/>)

Forchtner, Bernhard & Kølvråa, Christoffer. 2015. The Nature of Nationalism Populist Radical Right Parties on Countryside and Climate. *Nature and Culture*. Vol. 10(2). s. 199–224

Fremskrittspartiet. 2017. *Prinsipp- og handlingsprogram 2017–2021*. (Hämtad 2019/11/7 från <https://www.frp.no/hva-vi-mener/prinsipp-og-handlingsprogram>)

Gemenis, Kostas, Katsanidou, Alexia & Vasilopoulou, Sofia. 2012. The politics of anti-environmentalism: positional issue framing by the European radical right. *MPSA Annual Conference*, 12-15 April.

Green-Pedersen, Christoffer. 2007. The Growing Importance of Issue Competition: The Changing Nature of Party Competition in Western Europe. *Political Studies*. Vol. 55. s. 607–628

Linde, Stefan. 2018. Climate policy support under political consensus: exploring the varying effect of partisanship and party cues. *Environmental Politics*. Vol 27 (2). s 228–246.

Lockwood, Matthew. 2018. Right wing populism and the climate change agenda: Exploring the linkages. *Environmental Politics*. Vol. 27, (4). s. 712-732.

Mudde, Cas. 2007. *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge University Press: Cambridge.

Nationalencyklopedin(A). U.Å. *Populism*. (Hämtad 2019/11/11 från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/populism>)

Nationalencyklopedin(B). U.Å. *Klimatpolitik*. (Hämtad 2019/11/22 från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/klimatpolitik>)

Nordiska Ministerrådet. 2017. *Nordisk Statistik 2017*. (Hämtad 2020/01/06 från <https://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1146907/FULLTEXT04.pdf>)

Riker, William. 1996. *The strategy of rhetoric: Campaigning for the American constitution*. London: Yale University Press.

Rydgren, Jens. 2005. Is extreme right-wing populism contagious? Explaining the emergence of a new party family. *European Journal of Political Research*. Vol. 44. s.413–437.

Sadikovic, Adrian & Pehrson, Johan. 2019. *Svenska Dagbladet*. Från Antarktis till Irak – miljontals strejkade. (Hämtad 2019-12-10 från <https://www.svd.se/fran-antarktis-till-irak--idag-strejkade-miljontals-for-klimatet>)

Sannfinländarna. 2018. *Sannfinländarna*. (Hämtad 2019/11/7 från <https://www.perussuomalaiset.fi/kielisivu/pa-svenska/>)

Sannfinländarna. 2019a. SANNFINLÄNDARNAS RIKSDAGSVALPROGRAM 2019. (Hämtad 2019/11/7 från <https://www.perussuomalaiset.fi/kielisivu/pa-svenska/>)

Stubager, Rune. 2018. What is Issue Ownership and How Should We Measure It? *Political Behavior*. Vol. 40, s. 345–370

Svensk Ordbok. 2009. *Hembygd*. (Hämtad 2019/12/04 från <https://svenska.se/tre/?sok=hembygd&pz=1>).

Sverigedemokraterna. 2018. *Valplattform – Sverigedemokraternas valplattform 2018*. (Hämtad 2019/11/7 från <https://sd.se/dokument/>)

Teorell, Jan & Svensson, Torsten. 2007. Att fråga och att svara. Samhällsvetenskaplig metod. Malmö: Liber.

Timbro. 2019. *Timbro Authoritarian Populism Index*. (Hämtad 2019/12/25 från <https://populismindex.com/about/>)

Unsworth, KL & Fielding, KS. 2014. It's political: How the salience of one's political identity changes climate change beliefs and policy support. *Global Environmental Change*. Vol. 27. s. 131-137.

